Kod przedmiotu: 35

1. INFORMACJE O PRZEDMIOCIE – KARTA PRZEDMIOTU

A. Podstawowe dane

Nazwa przedmiotu/zajęć	**Opieka paliatywna**
Nazwa przedmiotu/zajęć w języku angielskim	**Palliative care**
Kierunek studiów	*Pielęgniarstwo*
Poziom studiów	Studia pierwszego stopnia
Profil studiów	praktyczny
Forma studiów	stacjonarne
Jednostka prowadząca kierunek	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze Wydział Nauk Medycznych i Technicznych Katedra Nauk Medycznych
Imię i nazwisko nauczyciela(-li) i stopień lub tytuł naukowy osoby odpowiedzialnej za przygotowanie sylabusa	prof. dr hab. n med. Małgorzata Sobieszczańska mgr Monika Kumaczek
Przedmioty wprowadzające	Anatomia Etyka zawodu pielęgniarki Podstawy pielęgniarstwa Badanie fizykalne w praktyce zawodowej pielęgniarki Zakażenia szpitalne
Wymagania wstępne	Wiedza i umiejętności z zakresu przedmiotów realizowanych w modułach, w zakresie nauk podstawowych, społecznych i wybranych przedmiotów w zakresie opieki

B. Semestralny/tygodniowy rozkład zajęć według planu studiów

Semestr	Wykłady (W)	Praca własna pod kierunkiem (Wykład) (PWK)	Ćwiczenia (Ćw)	Ćwiczenia w MCSM (Ćw. MCSM)	Praca własna pod kierunkiem (Ćwicz.) (PWK)	Seminarium (S)	Zajęcia praktyczne (ZP)	Praktyki zawodowe (PZ)	Łącznie godzin	Liczba punktów ECTS*
3	40	5	-	5	10	-	-	-	**60**	**2**

2. CELE KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

C1	Przygotowanie studenta do opieki nad chorym w ramach opieki paliatywnej i hospicyjne
C2	Kształtowanie umiejętności współpracy w zespole interdyscyplinarnym opieki paliatywnej.

3. EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA PRZEDMIOTU

Lp.	Opis efektów uczenia się dla przedmiotu	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	Odniesienie do charakterystyk II stopnia (kod składnika opisu)
WIEDZA - w zakresie wiedzy absolwenta zna i rozumie:			
W1	czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	D.W1.	P6S_WG P6S_WK
W2	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach w tym w chorobach nowotworowych;	D.W2	P6S_WG P6S_WK
W3	zasady i zakres farmakoterapii w poszczególnych stanach klinicznych;	D.W5.	P6S_WG
W4	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy organizmu pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6.	P6S_WG
W5	zasady organizacji opieki specjalistycznej (internistycznej, chirurgicznej, w bloku operacyjnym, pediatrycznej, geriatrycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, w szpitalnym oddziale ratunkowym, intensywnej opieki, opieki paliatywnej i długoterminowej oraz nad pacjentem z chorobą nowotworową);	D.W7.	P6S_WG
W6	standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W8.	P6S_WG
W7	reakcje pacjenta w różnym wieku na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	D.W9.	P6S_WG
W8	metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie;	D.W10.	P6S_WK
W9	zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według obowiązyjących wytycznych, zaleceń i protokołów (*Enhanced Recovery After Surgery*, ERAS);	D.W11.	P6S_WG
W10	rodzaje i zasady stosowania środków specjalnego przeznaczenia żywieniowego w określonych stanach klinicznych;	D.W12.	P6S_WG
W11	zasady opieki nad pacjentami z przetokami odżywczymi, w szczególności przezskórną endoskopową gastrostomią (*Percutaneous Endoscopic Gastrostomy*, PEG), gastostomią, mikrojejunostomią, przetokami wydalniczymi (kolostomią, ileostomią, urostomią) oraz przetokami powstałymi w wyniku powikłań;	D.W13.	P6S_WG
W12	proces umierania, objawy zbliżającej się śmierci i zasady opieki w ostatnich godzinach życia pacjentów z chorobami niepoddającymi się leczeniu;	D.W42.	P6S_WK
UMIEJĘTNOŚCI - w zakresie umiejętności absolwent potrafi:			
U1	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej;	D.U1.	P6S_UW

U2	stosować skale i kwestionariusze do oceny stanu pacjenta lub jego wydolności funkcjonalnej w określonych sytuacjach zdrowotnych;	D.U2.	P6S_UW
U3	dokonywać różnymi technikami pomiaru parametrów życiowych (w tym ciśnienia tętniczego na tętnicach kończyn górnych i dolnych, oddechu, temperatury ciała, saturacji, świadomości) i oceniać uzyskane wyniki oraz wykorzystywać je do planowania opieki w różnych stanach klinicznych;	D.U3.	P6S_UW
U4	przeprowadzić kompleksowe badanie podmiotowe i badanie fizykalne w różnych stanach klinicznych do planowania i realizacji opieki pielęgniarskiej;	D.U4.	P6S_UW P6S_UO
U5	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	D.U5.	P6S_UW
U6	przygotowywać i podawać pacjentowi leki różnymi drogami zgodnie z posiadanymi uprawnieniami zawodowymi pielęgniarki lub pisemnym zleceniem lekarza w określonych stanach klinicznych oraz produkty lecznicze z zestawów przeciwwstrząsowych ratujących życie;	D.U7.	P6S_UW P6S_UO
U7	wystawiać recepty na leki w ramach realizacji zleceń lekarskich w określonych stanach klinicznych;	D.U8.	P6S_UW
U8	rozpoznawać powikłania farmakoterapii, leczenia dietetycznego, oraz wynikające z działań terapeutycznych i pielęgnacji;	D.U9.	P6S_UW
U9	prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U11.	P6S_UW P6S_UO
U10	edukować pacjenta, jego rodzinę lub opiekuna w zakresie doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;	D.U14.	P6S_UW P6S_UK
U11	prowadzić rozmowę terapeutyczną;	D.U15.	P6S_UK
U12	komunikować się z członkami zespołu interprofesjonalnego w zakresie pozyskiwania i przekazywania informacji o stanie zdrowia pacjenta;	D.U17.	P6S_UK
U13	doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii w różnych stanach klinicznych;	D.U19.	P6S_UW
U14	przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych oraz zabiegu operacyjnego w trybach pilnym i planowym;	D.U22.	P6S_UW P6S_UK
U15	rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;	D.U23.	P6S_UW
U16	pielęgnować żylny dostęp naczyniowy obwodowy i centralny oraz dotętniczy;	D.U40.	P6S_UW P6S_UO
U17	rozpoznać agonię i pielęgnować pacjenta umierającego;	D.U41.	P6S_UW
U18	postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;	D.U42.	P6S_UW
KOMPETENCJE SPOŁECZNE - w zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:			
K1	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywanie czynności zawodowych;	K.S4.	P6S_KO
K2	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokony-	K.S7.	P6S_KR P6S_KK

	wania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.		P6S_KO

4. METODY DYDAKTYCZNE

1. wykład informacyjny
2. wykład problemowy
3. opis, objaśnienie i wyjaśnienie
4. metoda sytuacyjna
5. pokaz, ćwiczenia
6. dyskusja dydaktyczna
7. symulacja medyczna

5. FORMA I WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU

Przedmiot kończy się zaliczeniem na ocenę w semestrze 3.

Kryteria zaliczenia wykładów – sem. 3 zaliczenie na ocenę

1. obecność na wykładach na poziomie min. 60 %,

2. terminowe zaliczenie pracy własnej pod kierunkiem nauczyciela

3. zaliczenie testu podsumowującego tematykę wykładów, w skład którego wchodzą pytania: jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień– test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić co najmniej 60% poprawnych odpowiedzi. Test obejmuje 30 pytań.

Skala ocen

Bardzo dobry – 94 – 100%

Dobry plus – 85 - 93%

Dobry – 76 - 84%

Dostateczny plus – 68 - 75%

Dostateczny – 60 - 67%

Niedostateczny – 0 - 59%

Zaliczenie godzin Pracy własnej pod kierunkiem nauczyciela – wykład – 5 godzin

Praca własna pod kierunkiem nauczyciela stanowi pogłębienie zagadnień ujętych w efektach uczenia się przedmiotu w ramach efektu D.W6., D.W11., D.W13.

Do zaliczenia wymagane jest przedstawienie (jednej z wybranych form):

- sprawozdania pisemnego z analizy dwóch artykułów naukowych z zakresu opieki paliatywnej

Tematy prac aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.

Kryteria oceny:

1. Wykazanie wiedzy i zrozumienia tematu 0 – 5 pkt
2. Zgodność formułowanych wypowiedzi ze stanem aktualnej wiedzy pielęgniarskiej 0 – 5 pkt
3. Poprawność terminologiczna i językowa 0 – 5 pkt
4. Właściwy dobór literatury 0 – 3 pkt
5. Logiczny układ treści 0 – 2 pkt

Liczba możliwych uzyskanych punktów max 20 pkt. Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie 60 % punktów.

Kryteria zaliczenia ćwiczeń w MCSM – sem. 3:

1. 100% obecność na zajęciach

2. zaliczenie Pracy własnej pod kierunkiem nauczyciela *Przygotowanie projektu procesu pielęgnowania* na podstawie analizy indywidualnego przypadku (case study) – D.U9., D.U11.

3. Uzyskanie oceny pozytywnej podczas prebriefingu z wiedzy z zakresu treści programowych realizowanych pod-

czas zajęć w MCSM.

4. Wykonanie zadania przewidzianego scenariuszem zajęć, zaliczenie ról w scenariuszach

5. Samoocena studenta dotycząca realizacji zajęć

Zaliczenie godzin Pracy własnej pod kierunkiem nauczyciela – ćwiczeń w MCSM – 10 godzin

Praca własna pod kierunkiem nauczyciela stanowi pogłębienie zagadnień ujętych w efektach uczenia się przedmiotu w ramach efektu D.U9., D.U11.

Do zaliczenia wymagane jest przedstawienie (jednej z wybranych form):

- sprawozdania pisemnego z analizy dwóch artykułów naukowych z zakresu opieki paliatywnej

Tematy prac aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.

Kryteria oceny:

1. Wykazanie wiedzy i zrozumienia tematu 0 – 5 pkt
2. Zgodność formułowanych wypowiedzi ze stanem aktualnej wiedzy pielęgniarskiej 0 – 5 pkt
3. Poprawność terminologiczna i językowa 0 – 5 pkt
4. Właściwy dobór literatury 0 – 3 pkt
5. Logiczny układ treści 0 – 2 pkt

Liczba możliwych uzyskanych punktów max 20 pkt. Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie 60 % punktów.

6. TREŚCI PROGRAMOWE

	Tematyka zajęć	Liczba godzin
Semestr 3		
Wykład część kliniczna – 20 godzin		
Wykład 1	Idee opieki paliatywnej. Cele opieki paliatywnej. Rozwój opieki paliatywnej w Polsce i na świecie. Prekursorzy opieki paliatywnej. Główne ośrodki opieki paliatywnej w Polsce	3
Wykład 2	Struktura organizacyjna opieki paliatywnej w Polsce. Kryteria świadczenia usług medycznych w opiece paliatywnej. Opieka paliatywna nad dziećmi i młodzieżą.	2
Wykład 3	Patofizjologia, objawy chorób nowotworowych, diagnozowanie chorób nowotworowych.	5
Wykład 4	Podstawy farmakoterapii w opiece paliatywnej. Terapia wielolekowa i interakcje leków u chorych objętych opieką paliatywną. Powikłania i skutki uboczne leczenia onkologicznego u pacjentów w stanach terminalnych. Badania diagnostyczne w opiece paliatywnej	3
Wykład 5	Problem bólu w chorobie nowotworowej.	2
Wykład 6	Zespół wyniszczenia nowotworowego. Stany nagłe w opiece paliatywnej	3
Wykład 7	Umieranie i śmierć w aspekcie problemów etycznych i prawnych. Okres terminalny w wybranych chorobach układowych	2
	Suma godzin	**20**
Semestr 3		
Wykład część pielęgniarska – 20 godzin		
Wykład 1	Zespół interdyscyplinarny, koncepcja i cele zespołu, rola pielęgniarki w zespole. Standardy w opiece paliatywnej. Zasady diagnozowania w pielęgniarstwie paliatywnym i rodzaje badań zlecanych w oddziale opieki paliatywnej. Zakres i charakter opieki w	3

	hospicjum/oddziale hospicyjnej opieki dziennej	
Wykład 2	Cierpienie chorego i jego rodziny u kresu życia. Holizm w opiece nad pacjentem z chorobą nierokującą poprawy. Zasady właściwej komunikacji z chorym i jego rodziną	3
Wykład 3	Farmakoterapia w opiece paliatywnej udział pielęgniarki w jej prowadzeniu: leki p/bólowe narkotyczne i nienarkotyczne. Skutki uboczne ich stosowania	3
Wykład 4	Świadczenia gwarantowane przysługujące świadczeniobiorcom chorującym na nieuleczalne, postępujące, ograniczające życie choroby nowotworowe i nienowotworowe.	3
Wykład 5	Zwalczanie dolegliwości ze strony innych układów towarzyszące chorobie nowotworowej w jej terminalnej fazie: dolegliwości ze strony układu: oddechowego, układu pokarmowego, ze strony układu moczowego, ze strony układu ruchu, ze strony układu nerwowego	4
Wykład 6	Rola rehabilitacji w usprawnianiu pacjentów objętych opieką paliatywną	2
Wykład 7	Pomoc rodzinie w okresie umierania. Opieka paliatywna nad dziećmi.	2
	Suma godzin	**20**
Semestr 3		
Ćwiczenia w MCSM – 5 godzin		
Ćwicz. MCSM 1	Pielęgnowanie człowieka w terminalnej fazie choroby nowotworowej z uwzględnieniem objawów i problemów chorego (analiza przypadku, symulacja medyczna)	3
Ćwicz. MCSM 2	Monitorowanie bólu, drogi podawania i dawki leku przeciwbólowego, edukacja chorego i opiekunów w zakresie sposobu aplikacji leków (analiza przypadku, symulacja medyczna)	2
	Suma godzin	**5**

7. METODY (SPOSOBY) WERYFIKACJI I OCENY EFEKTÓW UCZENIA SIĘ OSIĄGNIĘTYCH PRZEZ STUDENTA

(dla każdego efektu uczenia się wymienionego w pkt. 2. powinny znaleźć się metody sprawdzenia, czy został on osiągnięty przez studenta)

Efekt uczenia się	**Forma oceny**							
	Egzamin	**Zaliczenie z oceną**	**Test**	**Odpowiedź ustna**	**Praktyczne zaliczenie umiejętności**	**Proces pielęgnowania**	**Praca własna pod kierunkiem**	**Obserwacja pracy studenta**
W1		X	X					
W2		X	X					
W3		X	X					
W4		X	X				X	
W5		X	X					
W6		X	X					
W7		X	X					
W8		X	X					
W9		X	X				X	
W10		X	X					
W11		X	X				X	
W12		X	X					
U1		X	X			X		X
U2		X	X			X		X
U3		X	X			X		X

U4		X	X			X		X
U5		X	X			X		X
U6		X	X			X		X
U7		X	X			X	X	X
U8		X	X			X		X
U9		X	X			X	X	X
U10		X	X			X		X
U11		X	X			X		X
U12		X	X			X		X
U13		X	X			X		X
U14		X	X			X		X
U15		X	X			X		X
U16		X	X			X		X
U17		X	X			X		X
U18		X	X			X		X
K1								X
K2							X	X

8. LITERATURA

Literatura podstawowa	1. red nauk. de Walden-Gałuzko K., Kaptacz A., Kaptacz I. Pielęgniarstwo opieki paliatywnej Wyd 2 uaktualnione i rozszerzone PZWL Wyd. Lekarskie Warszawa 2023 2. red. Ciałkowska-Rysz A. i Dzierżanowski T. Medycyna paliatywna. Poznań Termedia Wydawnictwa Medyczne, 2019
Literatura uzupełniająca	1. Podstawowe czynności pielęgnacyjne i zabiegi medyczne : podstawy teoretyczne i katalog check-list / redakcja naukowa Dziechciaż M. . -Wyd. 1 Warszawa : PZWL Wydawnictwo Lekarskie, 2023. 2. Koper A. : Pielęgniarstwo onkologiczne. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2018. 3. Muszalik M., Kędziora-Kornatowska K.: Pielęgnowanie pacjentów w starszym wieku. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2018

9. NAKŁAD PRACY STUDENTA – BILANS GODZIN I PUNKTÓW ECTS

Aktywność studenta		**Obciążenie studenta – liczba godzin****
Zajęcia prowadzone z bezpośrednim udziałem nauczyciela lub innych osób prowadzących zajęcia	Udział w zajęciach dydaktycznych, wskazanych w pkt. 1B Wpisujemy sumę godzin, nie rozdzielamy na formy zajęć	45
Praca własna studenta	pod kierunkiem nauczyciela akademickiego	15
	przygotowanie do zajęć	-
	przygotowanie do zaliczenia	5
Łączny nakład pracy studenta		**65**
	Liczba punktów ECTS	**2**

* ostateczna liczba punktów ECTS

** wartości przykładowe